

ДМИТРИШИН

Марта Василівна

martadmytryshyn@hotmail.com

УДК 338.48:339

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЗАЛУЧЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКОГО
ТУРИСТА НА ПРИКАРПАТТЯPROBLEMS AND PROSPECTS OF EUROPEAN TRAVELER IN
CARPATHIAN REGION

к.е.н., доцент кафедри, Івано-
Франківський навчально-
науковий інститут
менеджменту ТНЕУ

У статті розкрито причини, необхідність та значення залучення європейця до туристичних принад Прикарпаття. Окреслено певні всеукраїнські та регіональні труднощі надання й поширення якісних туристичних послуг. Проведено порівняння платоспроможного попиту та ставлення до туристичних поїздок українців і мешканців «старої» Європи. Оцінено перепони на шляху європейського туриста в Україну та намічено перспективи їх вирішення. Виокремлено міський та екологічний туризм як перспективні напрямки зростання туристичної зацікавленості Прикарпаттям серед резидентів Європейського Союзу.

* * *

В статье раскрыты причины, необходимость и значение привлечения европейца к туристическим достопримечательностям Прикарпатья. Определены некоторые всеукраинские и региональные проблемы предоставления и распространения качественных туристических услуг. Проведено сравнение платежеспособного спроса и отношение к туристическим поездкам украинцев и жителей «старой» Европы. Оценены препятствия на пути европейского туриста в Украину и намечены перспективы их решения. Выделены городской и экологический туризм как перспективные направления роста туристической заинтересованности Прикарпатьем среди резидентов Европейского Союза.

* * *

Introduction. The course of Ukraine's rapprochement with Europe in the context of the implementation of the Association agreement with the EU set new tasks in various spheres of economic life. The tourist industry in Western Ukraine based on its natural and cultural wealth becomes a direction of deepening the cooperation with European neighbors. This makes the topic relevant and requires a more detailed study.

Purpose. The aim of the study is to identify problems and prospects for increasing the number of European tourists in the Carpathian region.

Results. Tourism is one of the most promising areas of service provision in Ukraine as a whole, and in particular in its western region. Favorable climate and beautiful nature, rich history and culture, architectural monuments and interesting places make our country a tourist attraction. Despite this, many tourist delights have been overlooked for many years. In our opinion, there are many reasons for this, among which, in the first place, the Ukrainians' low standard of living and mentality. However, given the fact that the inhabitants of the European Union are characterized by a number of features that promotes the growth of demand among them for tourist services. Thus, we consider attractive domestic tourist places for Europeans both in terms of price and originality. In this context, the most interesting and up-and-coming touristic spheres for Carpathian region we consider: city tourism; ecological tourism. However, the presence of visitable tourist attractions does not mean the influx of tourists. This requires the implementation of a number requirements and removes certain barriers.

Conclusion. Nevertheless, the difficulties, in our opinion, are not insurmountable and can be corrected in the short and medium term. And let the "road" of Europeans to the tourist attractions of Carpathian region are still places of "thorny", our advantages prevail over the disadvantages, which, of course, leads to positive changes in the future. And the removal of some existing barriers, as well as those that could potentially arise, will allow Ukrainians not only to attract foreign tourists to local attractions, but also to integrate onto a single European tourist area.

Ключові слова: туризм, туристичні принади, туристичний ринок

Ключевые слова: туризм, туристические достопримечательности, туристический рынок.

Keywords: tourism, tourist attractions, tourist market

ВСТУП

Курс України на зближення з Європою в контексті виконання угоди про Асоціацію України з ЄС поставив нові завдання та задачі у різних сферах економічного життя. Туристична галузь є не лише перспективною для Західної України, виходячи з її природного та культурного багатства, а також і одним із напрямком поглиблення співпраці із європейськими сусідами. Це робить дану тему актуальною та вимагає її детальнішого вивчення.

Дослідженнями проблем розвитку українського туризму, особливостей туристичного ринку Європи та перспектив формування єдиного туристичного

простору займалися, зокрема, Г. Заячківська [1], Р. Корсак [2], В. Яровий [3], Г. Шевченко, С. Шевченко [4], І. Давидюк [5], В. Волошенко [6] та інші, однак реалії сьогодення ставлять нові виклики і завдання. Дослідження перспектив залучення європейця до туристичних принад Прикарпаття в рамках формування єдиного туристичного простору Україна-ЄС комплексно не проводилось.

МЕТОЮ ДОСЛІДЖЕННЯ є виявлення проблем та перспектив збільшення кількості європейських туристів в Прикарпатському регіоні. Для досягнення поставленої мети необхідним є використання методів дослідження економічних явищ та процесів, зокрема:

порівняння, історичного та логічного методів, системного підходу.

РЕЗУЛЬТАТИ

Туризм є однією з перспективних сфер надання послуг як в Україні загалом, так у її Західному регіоні зокрема. Сприятливий клімат та красива природа, багата історія та культура, пам'ятки архітектури та цікаві місця робить нашу країну туристично-привабливою. Незважаючи на це, багато туристичних принад багато років залишалось поза увагою.

На це, на нашу думку, було безліч причин, серед яких в першу чергу низький рівень життя українців та ментальність. Справді, невисокі доходи більшої частини населення України останніми роками спричинило домінування першочергових витрат у бюджеті домогосподарств. Так, за даними Державної служби статистики України у 2016 р. середні сукупні витрати українських домогосподарств на відпочинок та культуру склали лише 0,7 %, а на оплату путівок на бази відпочинку – 0,1 % сукупних витрат [7]. У 2017 р. рівень заощаджень українців знижується (-14867 млн. грн. у 4 кварталі вказаного року) [8]. Так, як наші співгромадяни традиційно заощаджують на літню відпустку та оздоровлення, що і визначає їх майбутні витрати на туристичні послуги, прогнозувати значне зростання попиту на них у поточному році не доводиться.

Зрештою, є багато способів ефективно організувати власний відпочинок чи поїздки з невеликими витратами. Для того, щоб стати активним туристом потрібно також бути таким ментально, хотіти подорожувати та вважати вартісними такі витрати. У даному контексті перед українцями відкриваються перспективи залучення європейців до відвідувань наших туристичних принад.

Мешканці Європейського Союзу характеризуються низкою рис, що сприяє зростанню попиту серед них на туристичні послуги, зокрема:

- переважно високий рівень життя;
- популярність подорожей;
- висока туристична та фінансова грамотність;
- володіння іноземними мовами;
- ментальна готовність;
- стійке бажання поповнювати власний інтелектуальний капітал;
- проінформованість та зацікавленість стосовно можливостей подорожувати;
- курс на вивчення іноземних культур та звичаїв.

На підтвердження високого рівня життя європейців розглянемо дані Євростату за 2017 р. за розміром оплати праці за годину роботи [9]. Так, найменша середня погодинна заробітна плата зафіксована у Болгарії (4,9 євро за годину роботи), та Румунії (6,3 євро). У діапазон 8-11 євро потрапляють Чехія, Естонія, Хорватія, Латвія, Литва, Угорщина, Польща та Словаччина. Найвищий рівень зарплат за годину роботи в середньому у 2017 році зафіксовано у Бельгії (39,6 євро), Данії (42,5 євро), Люксембургу (37,6 євро), Швеції (38,3 євро), Ісландії (42,6 євро), Норвегії (51 євро).

Для порівняння, за даними Державної служби статистики України, у 2017 р. аналогічний показник середньої погодинної оплати праці українців становив

44,21 грн. [10], що в перерахунку згідно офіційного курсу Національного банку України гривні до євро (3349, 5424 грн. за 100 євро станом на 31 грудня 2017 р. [11]) рівний близько 1,32 євро.

Таким чином, вважаємо привабливими вітчизняні туристичні принади для європейського туриста як з точки зору ціни, так і оригінальності.

Для того, щоб туристичний ринок України став частиною єдиного європейського простору вважаємо доцільним диверсифікацію видів туристичних подорожей та сфер туристичного обслуговування. У даному контексті першочергово перспективними і цікавими для Прикарпаття вважаємо міський туризм і екологічний туризм.

Однак наявність цікавих туристичних принад ще не означає вплив туристів та інтеграцію в європейський туристичний ринок. Для цього потрібно забезпечити виконання ряду загальноєвропейських вимог та усунути певні перешкоди. В рамках співробітництва України та Європейського Союзу у зв'язку з виконанням зобов'язань нашої держави після підписання Угоди про асоціацію було здійснено багато змін та покращень у туристичній галузі, зокрема [12]:

- в розробці перебувають зміни до Закону України «Про туризм»;
- утворено Асоціацію «Національна туристична організація України»;
- встановлюються вимоги до описових матеріалів пакетів туристичних послуг;
- у процесі виконання перебуває визначення прав і обов'язків сторін, а також умов надання або заміни пакета туристичних послуг відповідно до права ЄС;
- запроваджуються механізми відповідальності за невиконання або неналежне виконання зобов'язань за договором туристичного обслуговування.

Слід відмітити, що ці та інші зміни потребують детального обговорення та розгляду відповідальними міністерствами та відомствами, а також проведення консультацій з громадськістю. У зв'язку з цим не можуть бути виконані миттєво. Однак, багато роботи уже зроблено та процес впевнено просувається згідно плану.

На наш погляд, в українського туристичного ринку все ж існує ряд дрібніших, однак суттєвих проблем та перешкод на шляху до інтеграції в Європу, зокрема:

- зношений стан доріг та недостатня транспортна інфраструктура;
- невідповідність складу та якості туристичних послуг вимогам європейського споживача;
- незначний рівень володіння іноземними мовами приймаючої сторони та обслуговуючого персоналу;
- ментальне бажання нажитися на багатих туристах.

Для приваблення європейського туриста до певної принади в першу чергу необхідно забезпечити йому можливість з комфортом, безпечно і швидко до неї дістатися. У даному питанні важливим не лише є наявність якісного асфальтного покриття (хоч це все ж першочергове питання), а також і розвинена інфра-

структура: зупинки відпочинку, сміттєві урни, питна вода, кімнати гігієни, торгова мережа і заправні станції. Сюди ж можна включити регулярне транспортне сполучення, утримання доріг чи залізниці у належному стані (наприклад, усунення заледеніння та розчищення снігу взимку), наявність мережі аеропортів, вокзалів та автобусних станцій. Перспективним також є розвиток простої, зрозумілої та вигідної системи оренди автомобіля чи велосипеда.

Хоч у нашому регіоні уже функціонує велика кількість готелів та гостьових будинків, ще в недостатній мірі покриті всі сегменти даного обслуговування від бюджетного варіанту до преміум класу. А реальний стан послуг часто може не відповідати заявленому.

Згідно результатів он-лайн дослідження TNS, 89 % опитаних респондентів вивчали англійську мову, однак лише 18% володіють нею на рівні вище середнього. Порівняно з країнами Європи Україна відстає у готовності громадян спілкуватися іноземною мовою. Дані Євробарометра «Європейці та їхні мови» показують, що більше половини жителів країн ЄС знають щонайменше дві мови, а 38 % європейців вільно володіють англійською. Найкраще, за даними EF English Proficiency Index, серед європейських країн англійську знають у Швеції (70,94 % населення), Нідерландах (70,58 %) та Данії (70,05 %) [13].

Проблема відставання рівня доходів українців спричинила місцями дуже споживацьке ставлення представників туристичного бізнесу до іноземців. Вважаючи, що для них вища ціна цілком може бути прийнятною, надавачі таких послуг можуть завищувати плату за їх надання у рази перевищуючи вартість. На доказ цьому можна навести приклад зростання цін на поселення в готелі Києва на період проведення фіналу Ліги чемпіонів 26 травня 2018 р.. За одну нічліво власники житла просили до 140 тис. грн. [14]. Однак, такі дії є недалекоглядними і спрямованими виключно на миттєву наживу, а не на перспективну довгострокову співпрацю.

ВИСНОВКИ

Тим не менше, ці та інші труднощі, на наше переконання, не є непереборними та можуть бути виправлені в короткостроковій та середньостроковій перспективі. Перші кроки уже скоро принесуть корисний ефект. І нехай «дорога» європейця до туристичних принад Прикарпаття поки місцями «терниста», наші переваги переважають над недоліками, що, безумовно, свідчить про позитивні зрушення у майбутньому. А усунення вище наведених та інших існуючих перепон, а також тих, які потенційно можуть виникнути, дозволить українцям не лише залучити іноземного туриста до місцевих принад, а також інтегруватись у єдиний європейський туристичний простір.

Перспективним у даному напрямку вважаємо моніторинг змін ситуації на туристичному ринку Прикарпаття зокрема, та України загалом у процесі виконання нашою державою умов Угоди про асоціацію.

Список використаних джерел

1. Заячківська Г. Моніторинг євроінтеграції України у сфері туризму. Журнал Європейської економіки. 2017. Т. 16. № 2 (61). С. 241-255.
2. Корсак Р. Інституційна організація туризму в ЄС:

практика застосування в Україні. Східноєвропейський історичний вісник. 2017. Вип. 2. С. 82-86.

3. Яровий В.Ф. Євроінтеграція та вітчизняний туризм: основні аспекти. Науковий вісник Херсонського державного університету. 2016. Вип. 17, ч. 4. С. 21-23.

4. Шевченко Г.С., Шевченко С.Г. Перспективи європейської інтеграції ринку туристичних послуг України. Науковий вісник НЛТУ України. 2013. Вип. 23.2. С. 124-130.

5. Давидюк І. Ринок туристичних послуг в Україні: стан та перспективи розвитку // Торгівля і ринок України. 2013. № 35. URL: <http://journals.urau.ua/index.php/2079-4762/article/view/11555> (дата звернення 04.11.2018).

6. Волошенко В.М. Удосконалення механізмів державного управління розвитком ринку рекреаційних послуг: українські реалії в контексті європейської інтеграції. Вісник НАДУ при Президентіві України. 2016. Вип. 2. С. 93-99.

7. Витрати і ресурси домогосподарств. Статистичний збірник. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.11.2018).

8. Доходи та витрати населення у 2017 році. Експрес-випуск. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 04.11.2018).

9. Labour costs in EU. Newsrelease. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8791188/3-09042018-BP-EN.pdf/e4e0dcfe-9019-4c74-a437-3592aa460623> (дата звернення: 04.11.2018).

10. Середня заробітна плата за відпрацьовану годину за видами економічної діяльності за квартал у 2017 році. Статистична інформація. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/szp_vg/szp_vg_ek/szp_vg_ek_u.htm (дата звернення: 04.11.2018).

11. Офіційний курс валют (станом на 31 грудня 2017) URL: https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search?formType=searchFormDate&time_step=daily&date=31.12.2017 (дата звернення: 04.11.2018).

12. Звіт щодо виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони за I квартал 2018 року URL: <http://www.me.gov.ua/Documents/List?lang=uk-UA&id=f1bdcc6c-abc8-46dc-9648-ed56b2fcea1c&tag> (дата звернення: 04.11.2018).

13. Більшість українців не володіє іноземними мовами. URL: <http://osvita.ua/languages/49046/> (дата звернення: 04.11.2018).

14. До 140 тис. грн за ніч: орендодавці готуються до фіналу Ліги Чемпіонів у Києві URL: https://gazeta.ua/articles/life/_do-140-tis-grn-za-nich-orendodavci-gotyuyutsya-do-finalu-ligi-chempioniv-u-kiyevi/835439 (дата звернення 04.11.2018).

References

1. Zayachkovska H. Monitoring of European integration of Ukraine in the field of tourism. Journal of the European Economy. 2017. Vol. 16. № 2 (61). pp. 241-255. (in Ukrainian)
2. Korsak R. Institutional organization of tourism in the EU: practice in Ukraine. Eastern European historical bulletin. 2017. Issue 2. pp. 82-86. (in Ukrainian)
3. Yarovy V.F. European integration and domestic tourism: the main aspects. Scientific Bulletin of the Kherson State University. 2016. Issue 17. Part 4. pp. 21-23. (in Ukrainian)
4. Shevchenko H.S., Shevchenko S.H. Prospects of European integration of Ukrainian tourist services market. Scientific Bulletin of NLTU of Ukraine. 2013. Issue 23.2. pp. 124-130. (in Ukrainian)
5. Davyduk I. Market of tourist services in Ukraine: the state and prospects of development. Trade and market of Ukraine. 2013. № 35. URL: <http://journals.urau.ua/index.php/2079-4762/article/view/11555> (last accessed: 04.11.2018). (in Ukrainian)
6. Voloshenko V. M. Improvement of the mechanisms of public administration development of the market of recreational

services: Ukrainian realities in the context of European integration. *Vistnyk NAPA under the President of Ukraine*. 2016. Vol. 2. pp. 93-99. (in Ukrainian)

7. Expenses and resources of households. Statistical collection. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua> (last accessed: 04.11.2018) (in Ukrainian)

8. Income and expense of the population in 2017. Express-release. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian)

9. Labour costs in EU. Newsrelease. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/8791188/3-09042018-BP-EN.pdf/e4e0dcfe-9019-4c74-a437-3592aa460623> (last accessed: 04.11.2018)

10. Average hourly wages by type of economic activity for the quarter in 2017. Statistical information. URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/gdn/szp_vg/szp_vg_ek/szp_vg_ek_u.htm (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian)

11. Official exchange rate (for December 31, 2017) URL:

https://bank.gov.ua/control/uk/curmetal/currency/search?formType=search&FormDate&time_step=daily&date=31.12.2017 (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian)

12. Report on the implementation of the Association Agreement between Ukraine, on the one hand, and the European Union, the European Atomic Energy Community and their Member States, on the other hand, for the first quarter of 2018 URL: <http://www.me.gov.ua> (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian)

13. Most Ukrainians do not speak foreign languages. URL: <http://osvita.ua/languages/49046/> (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian).

14. Up to 140 thousand UAH per night: landlords preparing for the Champions League final in Kyiv URL: https://gazeta.ua/articles/life/_do-140-tis-grn-za-nich-orendodavci-gotuyutsya-do-finale-ligi-cepioniv-u-kiyev/835439 (last accessed: 04.11.2018), (in Ukrainian)